

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobce: **CH. F. Z.**, zastoupeného JUDr. Vladimírem Čarňanským, advokátem se sídlem Vodičkova 41, 112 09 Praha 1, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra** se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, proti rozhodnutí ze dne 6. 5. 2004, č. j. OAM-1333/VL-11-ZA08-2004, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 15. 7. 2005, č. j. 36 Az 148/2004-23,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 6. 5. 2004 neudělil žalovaný žalobci azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu; zároveň vyslovil, že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

V žalobě proti tomuto rozhodnutí žalobce žalovanému vytkl, že se nezabýval žalobcovou osobní situací a jím uváděnými skutečnostmi. Žalobce dále uvedl důvody, pro něž mu podle jeho názoru měl být udělen humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu, a také zdůraznil, že je u něj dána překážka vycestování, protože by po návratu mohl být ohrožen na životě či přinejmenším vystaven ponižujícímu zacházení.

Krajský soud v Brně žalobu zamítl rozsudkem ze dne 15. 7. 2005; ztotožnil se přitom se žalovaným v právním posouzení věci. Žalobce v řízení před žalovaným ani neuváděl žádné důvody hodné zvláštního zřetele, o nichž by bylo možno uvažovat při udělení humanitárního

azyly (těmi jsou např. vysoký věk, zdravotní stav u osob zvláště těžce postižených nebo nemocných, situace osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou apod.); žalovaný tak nepochybil, pokud žalobci neudělil azyl podle § 14 zákona o azylu. Ani překážka vycestování není u žalobce dána: jednání soukromých osob, jehož se žalobce obává, totiž není přičitatelné státu. Žadatelům o azyl pak po návratu nehrozí žádný postih, a i žalobcova obava z ponižujícího zacházení je tedy nepodložená.

Proti zamítavému rozsudku krajského soudu podal žalobce včas kasační stížnost pro nesprávné posouzení právní otázky soudem [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Žalobce ve správním řízení i v žalobě uváděl jako důvod hodný zvláštního zřetele to, že ve vlasti přišel o své nejbližší příbuzné a nemá tam nikoho, kdo by mu mohl po návratu poskytnout nezbytnou pomoc. Dalším takovým důvodem je to, že žalobce by mohl být po návratu ohrožen na životě, neboť osoby, které jej přepravily do České republiky, by mohly mít zájem na tom, aby žalobci bylo znemožněno svědčit v případném trestním řízení o jejich jednání na území České a Slovenské republiky. Krajský soud pochybil i v hodnocení překážky vycestování: na žalobce lze totiž vztáhnout § 91 odst. 1 písm. a) bod 2 zákona o azylu, neboť v důsledku nevyslovení překážky vycestování by musel vycestovat do státu, kde mu hrozí nebezpečí mučení. Existenci překážky vycestování přitom zakládá nejen mučení orgánem domovské země, nýbrž mučení kýmkoli.

Žalobce proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Brně a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Závěrem žalobce požádal o to, aby jeho kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek; tato žádost se však – s ohledem na zamítnutí kasační stížnosti – stala bezpředmětnou.

Kasační stížnost není důvodná.

Co se týče námitek týkající se neudělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, je především třeba zdůraznit, že na udělení této formy azylu není právní nárok (opačně je tomu při udělování azylu podle § 12 zákona o azylu); závěr, zda azyl touto formou udělit či nikoli, podléhá správnímu uvážení rozhodujícího správního orgánu. Při přezkoumání rozhodnutí vydaných na základě správního uvážení soud nehodnotí správnost řešení, které správní orgán zvolil: naopak se zabývá jen tím, zda správní orgán nepřekročil zákonem stanovené meze správního uvážení nebo tohoto svého uvážení nezneužil.

Jak již správně uzavřel krajský soud, nic takového se v projednávané věci nestalo. Žalovaný – jak je patrné z rekapitulace žalobcova příběhu v odůvodnění jeho rozhodnutí – vzal při hodnocení žalobcovy situace v úvahu i skutečnost, že žalobcovi rodiče zemřeli poté, co žalobce odcestoval do zahraničí; usoudil však, že pouhá tato skutečnost nemůže vést k udělení humanitárního azylu. Aby žalovaný ostatně vůbec mohl uvažovat o tom, zda udělí azyl z humanitárních důvodů či nikoli, musel by nejprve shledat, že jsou u žalobce dány důvody hodné zvláštního zřetele; žalobcova situace se však nevymyká ze situace většiny žadatelů o azyl způsobem, který by mohl být významný pro azylové řízení a změnit jeho výsledek. Žalobce opustil vlast z ekonomických důvodů, neboť nemohl najít práci a věřil, že v zahraničí si bude lépe moci vydělat na živobytí; je tak pochopitelné, že se zdráhá vrátit se do vlasti, kde jej s velkou pravděpodobností čeká nezaměstnanost a nízký životní standard. Tento důvod je pak dále umocněn tím, že žalobce již nemá ve vlasti ani osobní vazby, neboť oba jeho rodiče zemřeli. Tato situace je jistě nezáviděníhodná; v žádném případě však smrt příbuzných, byť se jedná o oba rodiče, nezakládá v projednávané věci důvod hodný zvláštního zřetele. Žalobce je zletilý a ekonomicky soběstačný; není tedy na místě

prepokládat, že by svým živobytím závisel výlučně na rodičích, i kdyby mohl využívat jejich ekonomické podpory. Je pak nejasné, proč právě udělením azylu v České republice by měla být zhojena ztráta někdejších žalobcových živitelů, resp. proč se žalobce domnívá, že by tímto úkonem byla spravedlivě kompenzována jeho sociální nevýhoda. I kdyby totiž dospělý a práce schopný žadatel o azyl zanechal v zemi původu své rodiče či jiné blízké příbuzné, je nepravděpodobné, že by mohli poskytovat svému potomku v zemi, v níž žádá o azyl, hmotnou podporu; skutečnost, že takový žadatel již rodiče ve vlasti nemá, není tedy důvodem pro to, aby mu v jiné zemi byla poskytnuta ochrana formou azylu, a tak i snadnější přístup k trhu práce. Naopak žadatel, kterého k vycestování z vlasti pohnuly ekonomické důvody (což je případ žalobce) a který doma zanechal příbuzenstvo, by mohl argumentovat ve svůj prospěch právě tím, že coby azylant se bude moci snadno usadit v ekonomicky prosperující zemi a podporovat své rodinné příslušníky ve vlasti. Jeden i druhý způsob argumentace jsou ovšem v řízení o udělení azylu neúčinné, neboť azyl neslouží k ochraně před ekonomickým nedostatkem, a to bez ohledu na rodinné a příbuzenské poměry žadatele o azyl.

Jako další důvod, pro nějž měl být žalobci udělen humanitární azyl, uvádí žalobce ohrožení života ze strany osob, které by mu mohly chtít zabránit v tom, aby vypovídal o jejich trestném jednání; ani to však není důvod hodný zvláštního zřetele, a pro úvahu o tom, zda udělit humanitární azyl či nikoli, tak nebylo v řízení před žalovaným místo. Žalobcovy úvahy o případném trestním řízení jsou zcela hypotetické: není ostatně ani jednoznačné, jakou povahu mělo jednání osob, které jej dopravily do České republiky, nakolik byl žalobce s tímto jednáním srozuměn a zda by vůbec mohl poskytnout nějaké informace, které by byly k užítu orgánům jeho vlasti. V každém případě však ani postavení svědka v trestním řízení není ničím výjimečným a jen z tohoto postavení samotného rozhodně neplyne ohrožení svědka na životě. Krom toho jsou osoby, jejichž jednání se žalobce obává, činné právě v České republice, resp. ve střední Evropě; není tak zřejmé, proč se žalobce cítí ohrožen jejich přítomností ve vlasti, a nikoli tam, kam jej tyto osoby přivezly a kde zřejmě trvaleji působí.

Konečně žalobce namítá, že je u něj dána překážka vycestování, neboť ve vlasti mu hrozí mučení ze strany soukromých osob; ani v tom se však soud se žalobcem neztotožňuje. Jednak není vůbec jasné, jaké „mučení“ má žalobce na mysli, protože o žádné podobné obavě se v předchozích řízeních nezmínil; jednak „mučení“, které zakládá překážku vycestování ve smyslu § 91 odst. 1 písm. a) bodu 2, nemůže – jak se žalobce mylně domnívá – mít jakéhokoli pachatele, nýbrž musí být pácháno výlučně státní mocí, resp. osobami tuto moc vykonávající nebo jí podléhající. Nic takového žalobce netvrdil, a dalších úvah o překážce vycestování z důvodu hrozby mučení tak již není zapotřebí.

Žalobce se svými námitkami tedy neuspěl. Jelikož v řízení o kasační stížnosti nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch;

žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. července 2006

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu